

Alina

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OVIDIU HULEA.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

Febră politicianistă

Ministerul instrucțiunii publice a dat o circulară prin care oprește, sub sancțiunile cele mai severe, participarea, sub orice formă, a tineretului școlar la viața politică. Măsura este întru toate binevenită și ea ne dă prilej să aducem, mai ales la cunoștința părinților, una din marile primejdii care amenință foarte real viața sufletească a copiilor noștri.

Pentru nici un educator nu mai este un secret că politica s'a cuibărit de-abinele în sufletele și preocupările tineretului nostru. Pasiunea pentru ea se manifestă în predilecția cu care elevii, chiar și cei din cursul secundar, se dedau la desemnarea, la cioplirea semnelor electorale pe cărți, pe bănci, edificii și localuri publice, unde numai se poate.

Primejdia acestei pasiuni stă mai ales în faptul că tineretul își neglijează datoria de fiecare zi, pentru preocupări din care nici el, nici țara n'are absolut nici un folos. Dar primejdia cea mai mare residă în faptul că tineretul acesta se învață depe acum cu o meserie, care este cea mai puțin trudnică, cu o preocupare, care seamănă mai mult decât ori care alta lipsa de respect față de cei mai bătrâni, încrederea oarbă în puteri sufletești, de multe ori inexistente și prin aceasta sapă o prăpastie dureroasă între generațiile cari se succed și între care ar trebui să fie o continuitate de idealuri și de muncă.

Ce-ar trebui să știe în primul rând

tineretul nostru? Ar trebui să-și dea seama că tineretul altor neamuri, chiar a celor conlocuitoare, așa cum eram noi pe vremea ungurească, își căleste sufletul într'o muncă încordată, neîntreruptă, pentru ca să-și însușească o pregătire profesională, care să suporte orice concurență. Față de această stăruință nu este suficientă protecția Statului, chiar dacă el ar reuși să facă o operă de asistență individuală, protejând pe fiecare puiu de român care iasă în lupta vieții. Dar chiar dacă ar fi cu puțință, nu ne-am felicita de loc de acest sprijin, căci el ne-ar da o gen rație care ar aștepta să-i cadă mură'n gură, la fiecare pas.

Noi vrem o finerime crescută în muncă și disciplină aspră, conștie că viața este o întrecere în care cununa de lauri se dă numai aceluia care o câștigă prin talent, prin muncă, prin excelare. Soliditatea unei hegemonii politice nu stă numai în tratatele de pace, ci'n superioritatea de neînving, în cerbicia cu care păstrezi pe toată linia primatul obținut prin jertfa înaintașilor.

Când minoritarul tău te va găsi în slujba ta la înălțime. când el te va găsi totdeauna de-o corectitudine ce nu se poate călți, de-un devotament nedesmintit față de țara și neamul tău, el va simți cu adevărat că este învins, că este slăpănit. Până când însă recunoașterea aceasta n'o poți obține decât cu forța,

de felurile game, a glasului, a pumnului, a amenințării cu represiunea de care trebuie să uzezi, superioritatea este iluzorie, efemeră, amenințând să se prăbușească peste tine și țara ta, în orice moment.

Copii dragi, atâtea daruri sufletești alese ați moștenit încât numai să vreți și puteți fi de-apururi în fruntea altor neamuri. Sunteți ca un ogor gras, care n'a fost stors de vlagă, peste care se revarsă focul roditor al celui mai prielnic și mai aprins soare. Nimeni dintre voi nu este exclus dela binefacerile culturii. Fiecare județ are 2—3 școli secundare, poate mai mult decât ar trebui, ca să poată veni la școală și cel mai umil și cel mai lipsit. Ce durere însă că din mulțimea de școlari, câți se înscriu, așa de puțini muncesc serios. Și ceea ce este tot atât de dureros, mulți din părinții cari-și dau odraslele la școală, nu mai țin nici o legătură cu educatorii copiilor lor, nici atunci când conducerea școlilor stăruiește cu toate puterile să mențină acest contact.

Din această cauză, copiii rămân în voia sorții, fără control, fără supraveghere, fără o îndrumare competentă.

Fiindcă este vorba de viitorul neamului, de România de mâine, facem un călduros apel către toți cei ce vin în contact cu tineretul nostru școlar, să ne dea o mână de ajutor în munca cinstită prin care vrem să asigurăm trăinicia stăpânirii noastre pe aceste scumpe și numai de curând desrobite plaiuri românești.

Promoție.

Reîmpresată, în foiletonul nostru de azi, amintirea unuia din cei mai eminenți scriitori pe care l-a dat Ardealul antebelic. Alexandru Ciara, născut în Abrud la 1876 și repausat la Cluj în primăvara anului 1936, a scris cele mai frumoase schițe din viața universitară, — de pe vremea fostei slăpăniri — și-a prins în nemuritoare crâmpee viața Moșilor noștri dela Bucium și Abrud. — În viața s'a bucurat de prea puține atențiuni. Și-a trosit energiile alese într'un birou Directorial — fără ca oficialitatea să fi onorat cu vreun premiu sau distincție mai deosebită, neîntrerupta risipă de frumusețe sufletească și energie națională, pe care distinsul scriitor a împărțit-o în zărele și revistele noastre. — Poate vom avea o potrivită ocazie să ne ocupăm noi, în cadrul unei conferințe la Asra, de viața și opera sa.

«Apoi să veniți, mă, nu mai așteptați invitații...»

— Venim, venim, la câte ?

— La douăsprezece, în aulă. Dacă nu-ți fi la promoție, să veniți măcar la potus. Diseară, la opt. Știi, în birtul nost. A sosit și bătrănu-meu».

Vestea din urmă ne-a atins. Avem să mergem negreșit, să-l vedem pe bătrân.

La douăsprezece eram cu toții în aula universității.

«Bătrânul» sta într'un colț, înconjurat de «nație», privind cu un fel de spaimă la lumea din jurul lui. Își ținea căciula în mână, și când făcea vre-un pas, băga bine de seamă, să nu lungească pe parchetul lustruit al aulei.

Se făcu tăcere. Rectorul și decanii intrară cu pedelii, cari duceau insigniile.

Bătrânul se ridică în vârful degetelor, își opri respirația, se uită fix la tinerii așezați în fața rectorului.

Icoana feciorului său îi apare deodată într'o lumină neobișnuită, îl vede cum stă drept, cu fruntea ridicată, par'că zimbește.

În străfulgerarea unu gând, bătrânul vede viața întreagă a fecioru-său. Își aduce aminte de vremea, când era mic și îi aducea de mâncare cu desăgii, când mergea Joia la măturie. Îl vede slăbuț, sgribulind în ciorecuți, cu căciula trasă până peste urechi, venind dela școală. Și câtă bătaie a mai mâncat bietul băiat, că nu avea stare, de gândeai că-și face de cap. Odată și-a fost și pus de gând să-l ducă acasă. Numai

popa Iuon a mai stăruit: «măi bade nu te uita; așa-s copiii. Numai să învețe bine, mai lasă-i și la largul lor. Că din darul lui Dumnezeu tot ai ceva stăricică».

Se gândea mai întâi să l facă dascăl, mai pe urmă popă, dar băiatul ținea morțiș, că el numai «doftor» vrea să se facă

«Apoi, dragul tatii, vezi bine că nu mai avem putere...»

— Lăsă, tată că ne-a ajuta Dumnezeu !»

Și băiatul a crescut de capul lui la universitate, și bătrânul, bietul, nu mai avea nici o prindere. Să fi știut că-l ține atâta amar de vreme pela școli, nu l'ar fi lăsat, Doamne ferește !

Acum însă sau isprăvit toate acestea ; fecioru-său îi doftor.

Și privește cu un fel de sială la el, și ochii lui se aprind ca de-o apoteoză... Îl vede domn mare, toți vor sta cu capetele descoperite în fața lui. Odată cu capul, bătrânul nu se gândea să rămână de aci în colo la fecioru-său. Nu, dar... așa câteodată, va merge să vadă ce mai face, și când va ieși cu el pe stradă, va pași așezat și mândru, și oamenii se vor coti la spatele lui: «ăsta-i tata lui domnu' doftor» !

Cât pentru el — de aci încolo — sapa

CRONICA POLITICĂ

Internă.

Declarăm încăodată că numai datorită de cronicari obiectivi și dorința de a informa în acest fel, pe cetitorii noștri, ne face să continuăm cronică această. Mai ales că în politica internă s'au petrecut o serie de evenimente importante, care depășesc nu numai cotidianul, ci chiar și obișnuitele lupte electorale. O aprinsă luptă politică, destăinuirii senzaționale, urmate de încăierări care se află încă la începuturi, tâlăuzesc din ce în ce mai mult valorile agitației politice. Astfel, s'au ținut pe lângă un auditoriu extrem de numeros, adunări mari la Brașov unde dl. Iuliu Maniu a ținut un expozeu politic susținând necesitatea unei vieți real constituționale și democratice, expozeu care a primit răspunsuri atât prin adunarea ținută Duminecă tot la Brașov de guvern și dl. Iorga, cât și prin un discurs al dl. primministru Gh. Tătărescu, ținut la Radio. Partidul național-țărănesc a convocat o altă mare întrunire la București, în sala Marna. Adunarea a fost zădărnicită prin aruncarea de de petarde lacrimogine. Mulțimea s'a strâns atunci la clubul central al partidului, unde depe balcon au ținut cuvântări dl. Dr. Lupu, Gr. Filipescu și dl. Iuliu Măniu. Dl. Iuliu Măniu a cerut societății Radio să-i îngăduie și d-sale să răspundă acuzațiilor ce i s'au adus. Până în prezent Dsa n'a obținut o astfel de autorizație. Celelalte partide politice desvoltă și ele o mare activitate. Într'una din ședințele partidului național creștin dl. Istrate Micescu a combătut teza dlui I. Maniu că toate puterile emană dela popor, căutând să demonstreze că ele emană dela națiune, colectivitatea care vorbește același graiu, are același trecut și aspirațiuni de viitor.

Mari valuri a provocat articolul dlui N. Titulescu publicat în „Universul” intitulat „Eu și garda de fier” în care dsa aruncă toată vina disolvării Gărzii de fier asupra partidului liberal, care ar fi avut-o în program încă înainte de a primi însărcinarea de a governa. Fostul nostru ministru de externe arată apoi că în activitatea sa a încercat în repetițe rânduri o apropiere și de Germania, căreia i-ar fi propus în două rânduri pacte de neagresiune. În ce privește Rusia d. Titulescu afirmă că niciodată nu s'a gândit să-i lase drum liber prin țara noastră, din contră ar fi condiționat tratatul de asistență mutuală de o expresă condiție că armata rusă n'ar putea trece frontiera țării decât numai în cazul unui apel special ce i s'ar adresa din partea țării noastre. Partea primă a articolului dlui Titulescu, privitor la Gardă de fier, a fost contestat imediat de către d. Gheorghe Duca, fratele lui I. Duca. Dsa afirmă că Duca a disolvat garda de fier numai la stăruința dlui Titulescu, care altcum ar fi demisionat în mod irevocabil. Același lucru îl afirmă prin o declarație colectivă și

membrii fostului cabinet Tătărescu, invinând pe dl. Titulescu de a fi provocat în primul rând, disolvarea. A promis că va participa la lămurirea chestiunii și d. Corneliu Codreanu, șeful Gărzii de fier. Lăsăm la o parte celelalte cuvântări de mai puțină importanță și așteptăm cu o vie curiozitate să vedem lămurite chestiunile aruncate, cu atâta ardoare, în discuția publică.

Externă.

În politica externă înregistrăm în primul rând vizita la București a dlui Delbos, ministrul de externe al Franței, care a fost primit în țară și capitală cu cele mai mari onoruri. Dsa a fost în audiență și la M. Sa Regele, care l-a reținut la dejun. Au urmat consfătuiri îndelungate la sfârșitul cărora s'a dat și un comunicat oficial. Cei doi miniștri de externe constată că între cele două țări se mențin relațiuni din cele mai cordiale și că nimic nu s'a produs ce ar putea tulbura cât de puțin perfectă armonie dintre ele. Pentru viitor se vor adânci în deosebi relațiunile culturale dintre cele două țări surori. Franța mai ales este hotărâtă să ajute înarmarea cât mai grabnică și desăvârșită a României. Dl. Delbos a mulțumit în termenii cei mai călduroși atât M. Sa Regelui, cât și guvernului pentru primirea extrem de călduroasă cu care a fost întâmpinat. Dela noi d. Delbos a trecut în Jugoslavia, unde populația i a făcut, chiar dela frontieră primirea cea mai entuziastă. Se pare ca și aici d. Delbos și-a realizat programul cu care

a plecat. Amiciția iugoslav-franceză s'a prelungit pe un nou termen de 5 ani. Bineînțeles că dată fiind discreția inițială asupra intențiilor cu care a plecat la drum d. Delbos și comunicatele cari se mențin la generalitățile, cu care ne-au obișnuit tratativele diplomatice, de după războiu, noi nu suntem în măsură să cunoaștem scopul intim, tainic, gândurile cari au necesitat acest voiaj. De sigur aranjamente pentru un viitor nu prea îndepărtat, în vederea unor crize de care lumea se apropie, durere, tot mai mult.

A produs mare senzație în politica europeană declarația făcută Duminecă 12 l. c. orele 10 seara de ducele Mussolini, care a anunțat retragerea Italiei din Liga Națiunilor. Italia face acest lucru ca un protest pentru nerecunoașterea anexiunii Abisiniei și ca o dovadă de atitudine identică cu Germania și Japonia, retrase mai de mult din Ligă. Mai vrea Italia să despoaie Ligă de autoritatea cel puțin teoretică cu care ea sancționa faptele diferitelor țări.

În extremul Orient, Japonezii au ocupat Nan-Kingul și sunt gata a ajuta formarea unui guvern filo japonez. În ultimul moment s'au produs alte evenimente care pot agrava acest conflict, lărgindu-l spre Anglia și Statele Unite. Japonia a cufundat 2 vase americane și unul englez. Deși Japonia a cerut scuze, cele două mari puteri au acum un pretext de a se opune Japoniei deschis. Până acum au alimentat, cu arma și munițiuni, China, numai în mod secret. În tot cazul Japonia merge din biruință în biruință și nu știu cum i s'ar mai putea face o poziție serinoasă din partea Chinei.

COLIND DE PĂSTOR

Pre munții cu florile
oi Ler, Ler oi, Doamne,
paște Nică oile:
paște-le,
pornește-le
din 'nainte bate-le,
de pe urmă strânge-le,
la mereaz întoarce-le.
Dar mereazulund'l-a pus?
Sus la vârful munților,
sub cel paltin gălbior.
Vânt deseară sescoboară,
frunza că mi-o scuturară
și pre câmp o revărsară;
oile se 'ntăritară,
mare ramăt că făcură
dê la cer pân' la pământ,
De le-auzi Domnul sfânt,
jos la ele-a scoborît,
și din gură i-a grăit:

— Hai tu, Nică făt-frumos,
ale cui sunt ceaste oi,
de sbierară-așa frumos,
'sa frumos și cuvios?
Zise Nică, făt-frumos:
— Hai, drag Doamne
[milostive
că stătuși de mă' trebași,
în dreptate spune-ți-oiu
ale cui sunt ceaste oi:
d'ale tele
cu-ale mele.
Eu le pasc,
tu le păzești;
eu le mulg,
tu le mulțești;
eu le tunz.
tu mi le crești!
Grăi bunul Dumnezeu

Către Nică făt-frumos:
— Fie-ți ele dăruite
dela mine
pentru tine,
ca de la un bun părinte
— către fiul său cuminte,
că ești dulce la cuvinte,
numai tu mie să-mi dai:
la Sânzene,
două miele,
la Sânjos
un miel frumos,
la Ispas
un bulz pe caș!
Iară Nică, făt-frumos,
dânsul fie sănătos
cu-ai săi frați,
cu-ai săi părinți:
ai lui Dumnezeu să fiți!

și lopata! Știa el, că nu mai are zile multe, dar ochii i-se umpleau de lacrimi la gândul, că Dumnezeu l-a învrednicit s'o ajungă și asta.

Și figura lui lua par'că proporții uriașe; ochii îi scânteiau de un foc biruitor, el vrea par'că să spună publicului adunat: «vedeți, oameni buni, ăla de acolo e feciorul meu»!

Bătrânul tresare din reverli. Se ridică cu toții; tinerii doctori depun jurământul pe sceptrul rctorului. El vede cum, după aceea, domni ăia mari dau cu toții mâna cu feciorul lui și se pomenește apoi, că publicul începe a se împrăștia.

Rămâne nedumerit. Cum, s'a isprăvit?

Altcum își inchipuia el lucrul. Credea, că domni ăia mari îl vor lăuda pa fecioru-său înaintea tuturor, și că vor spune poate o vorbă și despre dânsul, că bine a făcut că l-a dat la școală și că a ascultat de povața lui popa Iuon.

Și, până când colegii felicitau pe tânărul doctor, bătrânul pășia năcăjit spre ieșire, învărtindu-și căciula în mâni și având multă grijă să nu alunece pe podelele acelea afurisite, luci ca ghița.

— Diseară ne întâlnim la «potus».

Bătrânul stă la dreapta fecioru-său și se ridică să întindă mâna, de câteori sosește vre-un universitar.

«Servus, Doctore, cum te simți?... Mă, zău, par'că ai o mutră mai domnească, mai de doctor».

Doi servitori rostogolesc butoiul în sală, câteva lovituri de ciocan, o sfășăitură — și halbele se înșiruie.

Un culeg vorbește de adio tânărului doctor. El răspunde emoționat. Ființa lui radiază de fericire, — și totuși în ochii lui se resfrânge umbra unei nefățărite păreri de rău. Era regretul despărțirii de prieteni, de viața de universitar, care, cu toate mizeriile ei, a fost, poate, cea mai fericită epocă din viața lui.

Vorbește un altul pentru «bătrânul»,
Și bătrânul se ridică de pe scaun.
«Șezi, tată dragă!»

Bătrânul nu vrea să șadă, ascultă până în sfârșit vorbirea, pe urmă dă să vorbească și el.

«Domnii mei și dragii mei... io-s țaran prost, nu știu să țin orații, dar vă mulțămesc pentru dragoste... și poftesc ca Dumnezeu să vă trăiască...»

Nu știu de m'a emoționat cândva un discurs mai mult, ca vorbele bătrânului.

Cu asta am isprăvit partea oficială a potus-ului.

Au urmat glume și cântări, amintiri din viața colegului nostru, care ne împărți ilustrate, în care sărbătoritul nostru nu uita a se iscăli cât se poate de legibil: Dr.

Bătrânul începe a se familiariza și se pune și el pe glume.

Un chelnăr șoptește ceva la urechea Doctorului; acesta îi răspunde:

»Dacă s'a isprăvit, să vie altul«.

Se aude cum desfac butoiul al doilea și cheful curge într'una tot mai aprins.

Bătrânul se pleacă spre fecior.

»Să fi trăit mamă-ta săraca, să te vadă, cum ar mai plânge...«

Și feciorul rămâne pierdut în reverii; amintirile din copilărie îl împresoară. Vede căsuța lui din capul satului, pe mamă-sa, tovarășii lui de jocuri. Și din vălmășagul lor răsar doi ochi frumoși, cari îl învălue cu neșpusă căldură, — ochii ei!

Și deodată începe o doină trăgănată:

Foate verde, foate lungă,
Toate plugurile umblă,
Num'al meu șade la umbră...

Bătrânul își răzîmă fruntea în cotul stâng, își întoarce fața spre perete și-și acoperi ochii cu măneca cămeșii, să nu-i vedem lacrimile...

O glorie românească — Enescu

„Dacă am fi o țară unde se mai dau titluri de nobleță, pe mantia cântărețului Enescu — geniu românesc al omenirii — ar fi fost aninată în horbotă de aur, o stemă a doinelor, licurind veșnicie de luceferi, ca și privirea lui, ca și razele strunelor, ca și sceptorul subțire de vraje, împărțind marile armonii.

Desprind această superbă caracterizare dintr'un mic articol al D-lui Adrian Maniu, care trece neobservat din cauza agitației ce palpită în celelalte articole de groțesti espresii, publicat în Universul din 16 Dec. 1937. Nu termenii de o supleță literară irepoșabilă mă interesează aici, ci însăși personalitatea aceluia pe mantia căruia, Nația Română, ar trebui să-i atârne, stema doinelor românești, cusută în horbotă de aur: Enescu. Și nu din punct de vedere biografic, voiu înfățișa aici pe Enescu, pentru că Enescu, prin proporțiile colosale — nu fizice — ale calităților sale sufletești nu aparține unui sat sau unei urbe, nu aparține unei date calendaristice, nu aparține unei familii (abstracție făcând de actul fizic al nașterii) ci el aparține întregului pământ scaldat în sânge românesc; el aparține unui secol; el crează secolul; el aparține unei nații: *Nația română*.

De Enescu, trebuie să fie mândră, nu un sat sau un oraș, ci o țară, nu o generație, ci un lung șir de generații, nu o familie, ci o nație întreagă.

Enescu, născut anume pentru a răspândi în lume geniu românesc, de mic copil, scaldat sub razele infinite de dragoste și admirație neprihănită a celei mai duioase poete, Regina Carmen Sylva, a fascinat o lume prin arcușul său care impecabil cade pe struna din adâncul căreia scoate nota duioasă a *Cântecului unei Nații*.

Ascultându-l pe Enescu, sufletul îți este transportat în sferile cele mai transcendente — dacă se admite și aici un scuperlativ absolut. Enescu nu cântă un șlager, nu cântă un fox-trout, ci cântă o *Doină românească*, la auzul căreia simți tremurând în tine cei 2000 ani de

viață de când curge sânge românesc pe aceste plaiuri ale planetei.

Se intrupează în Enescu geniu românesc, se oglindește în el sufletul blând al Românului. Peste hotarele noastre, este cunoscut ca *geniu al omenirii*. El nu aparține așa dar unei Nații, el aparține unei *Lumi întregi*. Omenirea și-l revendică. *Dar nota românească, românească rămâne. El este Român*. Pe unde trece, lasă urmă adâncă în suflete. Lasă totodată o carte de vizită nobilă, a nobilei națiuni române. Și, unde nu este Enescu? Pretutindeni îl găsești.

Imparte cu grație pe întregul glob, zâmbet românesc, cântec românesc vorbă românească. Succesul se ține de el nedespărțit.

Succesul fiind un factor activ al gloriei, Enescu este un glorios, căci pe drumul succesului se atinge gloria care este o încoronare a succesului. Nația română, ogindindu-se în omul ei glorios, trebuie să fie mândră că-l are. Iată de ce, acești adevărați ambasadori ai românismului, trebuie să fie cunoscuți și prețuiți.

Dar nu voiu încheia acest articol, nearticulând un gest spontan de mânie, spunând aici, că Enescu, acest virtuos al arcușului, acest bard al cântecului românesc a fost „șicanat” cum se spune, în timpul cât a concertat la București, de aminte persoane „oficiale”. Simțem siguri că acei cari au încercat să împedice pe Enescu de a concerta *nu-s Români. Nu simt românește. Refuzăm de a crede că-s Români*.

Filosoful Tarde spune: „Când mulțimea admiră pe șeful său, când armata admiră pe generalul său, se admiră pe ea însăși”. Noi să adăugăm: Nația română, admirând pe Enescu, *geniu românesc* al Omenirii, se admiră pe ea. Enescu a plecat din nou în străinătate să ducă blând și majestos, pe foldurile melodiei românești, geniu românesc însuși. Cu el, ea într'un sanctuar, poartă tot ce națiunea noastră are mai sfânt — melodie românească — jole românească — mândria Nației române.

Prof. I. V. Mehedinu

UN MIC „COMENTARIU”

În ultimul timp, am remarcat cu o neplăcută surprindere că postul de „Radio Buda-pesta” în numărâte rânduri, ventilează în lumea largă pretențiuni absurde. Ori de câte ori sa ivit în viața noastră politică, vre' un eveniment de seamă intern, sau extern, n'am fost scutiți de comentariile și ironiile răutăcioase a vecinilor noștri, care ne fac să ne pierdem uneori răbdarea largă și blândă cu care suntem inzeștrați.

Zilele acestea postul de emisiune Buda-pesta, în cadrul știrilor, comentează cu o obrăznicie cu care sunt caracterizați, situația politică internă a României și desfășurarea campaniei electorale.

D-lor sunt adânc indignați pentru faptul că autoritățile românești nu permit ca propaganda electorală să se facă prin afișe scrise în limba maghiară. Dar în acelaș timp spun: De ce Românii stau atunci de vorbă cu alegătorii în limba ungurească în săcuime.

Le vom răspunde: Da! este destul de dureros pentru noi, că și astăzi încă trebuie să ne adresăm în limba ungurească, chiar și unora dintre Românii de pe acelea ținuturi.

Aceasta însă este ultima urmă, ultima rană dureroasă, pe care ne-au lăsat-o stăpânirea Dlor, de care ne vom reaminti cu străngere de inimă și va fi dovada cea mai puternică a felului cu care ei au voit să stabilească o armonie cu minoritățile, adică cu noi Românii și a planului lor diabolic de a ne distruge prin metoda cea mai dureroasă.

„Desnaționalizarea! Oare au uitat ei că sub stăpânirea milenară noi nu aveam voe nici măcar să plângem românește. Nu sunt mulțumiți cu toleranța și libertatea de care se bucură și cu care românul merge până la slăbiciune chiar. Nu ne sar în ochi, în orașelul nostru, unde stau la fie ce prăvălie și fie ce colț, inscripții și placarde ungurești. Dumineca sau sârbătoarea nu ți se pare, că te găsești pe un bulevard al Budapestei, de oare ce auzi numai vorbe și discuții în limba ungurească, fără ca să fie stângeniți de cineva.

Mereu se descopere acte de mârșevie și răutate împotriva statului românesc. Dar cine a fost tras în țepă? după chipul cu care și-au bătut joc de noi! Doriți mai mult? Nu căutați să mergeți prea departe căci nu ne pu-

tem călca în picioare conștiința noastră și memoria martirilor și jertfelor ce le-am depus la temelia României noastre dragi — Inecăm durerea, inecăm neceazul amintirilor și vrem să fim oneși, nu ne forțați să fim altfel căci pentru toți aceia ce se bucura de ospitalitatea și umanitatea noastră avem a veche zicală românească, Șarpelui care iese la drum i se rupe „capul”.
Păr. D. Gog.

Cronica șahistă

Cu un deosebit interes se urmărește de întreaga lume șahistă, desfășurarea marelui lupte pentru campionatul mondial, dată de cei doi ași ai jocului de Șah. Alehin și Euwen, din care luptă a ieșit învingător marele teoretician Alechin.

Paralel cu aceasta luptă în București s'a desfășurat campionatul local între școli, la care au participat 27 de școli și din care a ieșit campioană Liceul Cantimir Vodă cu 27 puncte.

Cu mare bucurie am urmărit aceasta luptă în sânul școlii.

Jocul de șah are un dublu rol: educător și armonizator social. Ca și sportul organizat, în care resortul emulației spre perfecțiune și spre frumos, egal de puternic dar sub aspecte diferite se suprapune oricăror interese convenționale cu caracter social.

În lupta contra atâtor cancere, care subminează zi de zi, sufletul maselor, la șate ca și la orașe, sporturile fizice ca și cele intelectuale, construiesc înainte de orice o disciplină sufletească și o solidaritate în masa tineretului pentru frumos, pentru ce este bine și folositor.

Astfel este primit șahul de toate țările mari. Și capitala Țării noastre în ultimul timp, datorită marelui număr de însemnați jucători șahisti pe care îi are și acțiunii sănătoase și intensă depusă pentru ridicarea și organizarea Șahului, ajuns să fie considerată cu drept cuvânt în prezent ca unul dintre cele mai importante centre șahiste din Europa.

Aiudul nostru în ultimul timp nu are nici-o activitate șahistă oficială. Cele oarecâteva elemente valoroase pe care le are Aiudul, în lipsa de un cerc organizat, joacă ocazional între ei sau trecător în diferite localuri.

Înainte cu 4 ani exista un Cerc Șahist care depindea de Statul Comercianților. Acest cerc pe vremuri a avut oarecâte matchuri cu cercurile existente și azi dela Alba-Iulia și Turda, pe urma căror întâlniri s'au evidențiat o serie de elemente tinere de valoare, cari azi ne având o organizație în care să activeze, se pierd.

Suntem informați că și scolile noastre din localitate, imediat după Crăciun, vor organiza un campionat școlar.

Matchurile se vor desfășura după modelul Campionatului, între cercuri, cu câte 5 jucători de clasă.

Competițiunea va fi odată cu o cupă și premii în bani care se vor da de Primărie, școli și districtul de fotbal Aiud.

O mișcare se anunță și printre vechii șahisti, care ar urma să fie susținut și încurajat de toate clasele sociale aiudene.

În vederea formării acestui Cerc Șahist se va ține o adunare generală în zilele sârbătorilor, pentru a examina situația și a porni la fapte.
E. B.

Dos. Nr. 840/927.

Ministerul Justiției.

COMISIUNEA DE NATURALIZARE

Di Rudolf Gerzsabek supus cehoslovac de profesiune funcționar la C. F. R. domiciliat în comuna Teiuș, jud. Alba, născut în Brunoc, Cehoslovacia la data de 23 Iunie 1895, de religie rom. cat., venit — și stabilit — în țară în anul — a făcut la această Comisiune cerere de a i se acorda naționalitatea română, declarând că renunță la cetățenia cehoslovacă și la orice altă supusenie străină.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică acesta spre știința aceluia care ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

ȘTIRI

■ **Deces.** A repausat și a fost înmormântată mercuri, 15 l. c. dsoara *Tili Crișan*, funcționară a Sanatorului din orașul nostru. Prin dispariția ei prematură, la două săptămâni după mama sa, familia Ioan Crișan, fost subadministrator financiar în orașul nostru, pierde ultima mlădita. Regretăm din toată inima aceasta tragică dispariție a unei familii pe care am avut-o în stîmă și dragostea noastră. — Tot săptămîna trecută a decedat și d. *Pamfil Ordeanu*, fost consilier al Primăriei noastre, pensionar, unul din muncitorii însuflețiți pentru luminarea poporului. La groapă a fost însoțit de o mare mulțime de țărani și camarazi. Au parentat în cuvinte calde pe cel dispărut dd. protopop Bucur, pâr. Pop, d. Ovidiu Hulea și d. plutonier major Grama. În urma celui decedat prea de vreme, au rămas soția și 4 orfani. Transmitem familiei cele mai sincere condoleanțe.

■ **Sfințire de Biserică** Duminecă în 5 Dec. l. c. sfințit bis. ort. din Remeți-Valea Uzii. Din cauza de aglomerație vom publica în numărul viitor darea de seamă.

■ **Reducere de 50 la sută pe C.F.R. în timpul sărbătorilor.** Direcția generală C.F.R. a aprobat ca, începând dela 24 Decembrie, ora 0 și până la 5 Ianuarie 1938 ora 24, să se acorde reducerea 50% din taxele tarifare integrale pentru toți călătorii și la toate trenurile de călători aflate în circulație. Călătoria se va face pe baza unei jumătăți de bilet, iar la trenurile accelerate se va emite suplimentul cu preț întreg. La stațiunile unde nu sunt bilete cu preț întreg se vor emite bilete cu 50% reducere din chitanțier. La trenurile rapide; pe lângă legitimațiile de mai sus se va percepe costul integral al tichetului pentru rezervarea locurilor. În stațiile situate pe liniile unde se aplică tariful redus cu 25%, se vor emite bilete din chitanțier cu 50% reducere din tariful integral. Întreruperea circulației se poate face în condițiile prevăzute în instrucția I-a pentru transportul călătorilor, adică odată la ducere și odată la înapoiere. Ultima călătorie în condițiile acestui ordin poate să se facă în ziua de 5 Ianuarie 1938, cu un tren care pleacă, cel mai târziu la ora 24 inclusiv.

■ **Spre o destindere a relațiilor dintre Germania și Cehoslovacia.** Conversațiile diplomatice dintre Germania și Cehoslovacia, urmărind să determine o imblănzire a atitudinii reciproce a presei din cele două țări, au dus virtualmente la rezultate pozitive. Deși înțelegerea realizată nu va duce la un tratat în adevăratul înțeles al cuvântului, cele două țări au convenit să vegheze la menținerea unor relații de presă corecte între ele. Germania s'a angajat să nu mai ducă campanii analoge cu cele care au turburat relațiile germano-cehoslovace în cursul acestui an. Principala obstacol în calea negocierilor era activitatea emigranților. Înțelegerea a putut fi încheiată, fără ca Germania sau Cehoslovacia să renunțe la drepturile lor de ospitalitate. Activitatea emigranților va fi însă îngăduită în limitele intereselor de stat și ale păcii europene. Acordul marchează un nou și important pas spre destindere în Europa Centrală.

■ **Apropierea franco-germană progresează.** „Manchester Guardian” anunță din Paris, că apropierea franco-germană începută prin întrevăderea din gara Berlin între d-nii Delbos și Neurath, este mult mai avansată de cât s'a crezut la început. Se pare că s'a ajuns la oarecare înțelegere între Franța și Germania și ca o dovadă că s'a făcut primul pas în vederea încheerii unei convenții culturale, între cele două state, se indică faptul că Franța vrea să interzică apariția tuturor ziarelor emigranților germani cari apar la Paris în limbă străină. „Manchester Guardian” subliniază că constituția franceză permite guvernului să dispună suspendarea, fără nici o motivare, a ziarelor cari apar în Franța în limbă străină. De acest drept n'a uzat până acum nici un guvern francez, cu toate că d. Laval s'a ocupat în repetate rânduri de această chestiune. La Paris, apare între altele, și o gazetă italiană care nu s'a sfiit să atace chiar guvernul francez.

■ **Dizolvarea partidelor politice în Cehoslovacia?** Guvernul a depus la Camera un proiect de lege prin care cere să fie autorizat să aplice legea pentru apărarea Republicii în scopul dizolvării partidelor politice, atunci când această dizolvare nu este posibilă pe baza legilor în vigoare.

■ **Moartea unui mare inventator.** Unul dintre cei mai de seamă inventatori și ingineri al epocii noastre, dr. Gustav Dalen, a încetat din viață. Reputația mondială și-a făcut-o încă de acum 30 de ani prin câteva invenții care au revoluționat luminatul cu gaz acetilen. În special au fost reduse considerabil cheltuielile cu luminatul farurilor. După ce a construit aparatul de eclipsă, el a reușit să compună o masă poroasă care poate absorbi fără nici un pericol acetilenul. Acest dispozitiv se folosește azi la toate farurile din lume. A treia invenție în această direcție a lui Dalen și poate cea mai ingenioasă, este supapa de soare care, aplicată la far, îl aprinde automat în amurg și îl stinge în zori. A patra invenție este aparatul mixt al Dalen, care este folosit la combinarea gazului acetilen și a petrolului lampant, în special la căile ferate. În 1912 pe când lucra în laborator, Dalen a avut un accident care i-a luat vederea. De parte de a se descuraja de această nenorocire, Dalen a continuat să experimenteze cu și mai mare ardoare. Astfel el a construit un furnal care reduce la minim consumul de combustibil. În 1912 el a primit premiul Nobel pentru invențiile sale. Academia de științe și academia de științe tehnice îl numărau printre membrii lor. Până la moarte interesul său s'a îndreptat nu numai spre laborator ci și spre îmbunătățirea situației muncitorilor, atât la lucru cât și în timpul liber.

■ **Reforma electorală în Ungaria.** Consiliul de miniștri s'a întrunit aseară într-o ședință extraordinară, examinând proiectul reformei electorale. Proiectul prevede votul direct și secret. Consiliul de miniștri a aprobat textul proiectului, care va fi prezentat de ministrul justiției la Camera, în cursul săptămânii viitoare. Textul proiectului va fi publicat numai după ce va fi fost depus pe birourile Camerei. Ziarul „Az Est” crede a ști că vor avea drept de vot toți bărbații cari au implinit 26 ani și toate femeile cari au implinit 30 ani cu condiția ca să se bucure de cetățenia ungară de 10 ani, să fi domiciliati în același comună 6 ani neîntrerupți și să aibă terminate cel puțin 6 clase primare. Proiectul admite și câteva excepții. Agitațiile electorale vor fi supuse unui riguros control din partea autorităților.

■ **Toma Aurel a invins pe Jimmy Brady.** Astă-seară la Național Sporting Club, în fața unei săli arhipline, românul Toma Aurel a întâlnit în match revanșe pe englezul Jimmy Brady, cu care a terminat la egalitate acum trei săptămâni. Partida a fost așteptată cu viu interes, deoarece Brady, în interviurile acordate ziarelor locale, a declarat că va „termina” cu Toma înainte de limită. Chiar dela primul gong Toma pornește vijelios la atac, luând un mare avantaj. *In repriza secundă Brady caută refugiul prin corzi, neputând opri avalanșa pumnilor ce cădeau asupra sa. Un uppercut bine plasat de Toma, îl pune pe englez la pământ pentru patru secunde. Puțin după aceea, Brandy este din nou la pământ și în timpul când arbitrul număra, intervine gongul salvator.* De aci încolo, partida nu mai prezintă mare interes, deoarece englezul, parmanent închis, se mulțumește cu o defensivă disperată, pentru a putea ajunge la limită. Decizia juriului care a acordat lui Toma victoria la puncte, a fost primită cu vii aplauze de publicul entuziasmat de comportarea românului. Victoria lui Toma Aurel este cu atât mai concludentă cu cât se știe că englezii sunt foarte sgârșiți, atunci când au de pronunțat victoria unui străin asupra unui compatriot, fiu al Albionului. În urma acestui match, promotorii englezi vor să-l opună pe Toma Aurel lui Benny Linch, în cursul unei lupte.

■ **Cinema Apollo.** Vineri la ora 9, Mare premieră. Sâmbătă seara la ora 9, Duminecă la orele 3, 6 și 9, Luni seara la ora 9. Magia Orientului și misterul sufletului unei femei. Vedeti! Foamete! Revoluție! OGORUL. Eroii acestui film minunat: PAUL MUNI și LUISE RAINER.

■ **Evadarea unui deținut din penitenciarul Aiud.** Dela penitenciarul nostru a evadat eri noapte deținutul Iosif Studua, condamnat la 12 ani muncă silnică pentru omor și punere de foc. După cum suntem informați, criminalul Iosif Studua, originar din Sibiu, a ieșit din celulă prin coșul închisorii și apoi, coborîndu-se în curte, a escaladat zidul și s'a pierdut în noapte. Studua ar fi declarat că mai are de omorît pe cineva și apoi, chiar dacă i-ar fi dat să moară în temniță, nu i-ar mai păsa de nimic. S'au luat măsuri pentru prinderea criminalului.

— **Se caută un conducător sau chiriaș pe data de 1 Februarie 1938 pentru restaurantul „Tigru” din Piața Reg. Ferd. 29** proprietatea Reuniunii Meseriașilor Români. Informațiuni la președintele Reuniunii Dl. Romul Lupeanu funcționar la Primărie, unde se pot vedea condițiunile. 2—5.

MARE BUCURIE DE SĂRBĂTORI

2—3

puteți face familiei Dvoastră cumpărând un

RADIO

PHILIPS,
TELEFUNKEN,
STANDARD
e t c.

în rate lunare dela **350 lei**

1 a
AUTO-RADIO-BUCUR.

Incercați și o să vă convingeți că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspătă etc.

Pâine, franzete și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

Atențiunei

Elegant Vă îmbracă croitoria

„DASCĂL”

Piața Reg. Ferdinand

Cercetați prăvălia de coloniale și sticlărie

E. FENICHEL

unde găsiți tot felul de mărfuri, de cea mai bună calitate pe lângă cele mai convenabile prețuri. Tot felul de bomboane și decoruri pentru pomul de Crăciun, precum și orice articole de porcelan și sticlărie. Tot aici se găsesc și se execută tot felul de rame pentru tablouri, cu cele mai reduse prețuri.

Incercați și vă convingeți.

Cu toată stîmă:

E. FENICHEL

P. Reg. Ferd. 25.

2—5